

IZOBRAŽEVANJE ZA MEDPROFESIONALNO SODELOVANJE V ZDRAVSTVU: SISTEMATIČNI PREGLED LITERATURE

MATEJA BAHUN,¹ BARBARA BENEDIK,² DOC. DR. SEDINA
KALENDER SMAJLOVIČ,¹ DOC. DR. SANELA PIVAČ¹

¹ Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin, Spodnji Plavž 3, 4270, Jesenice, Slovenija
mbahun@fzab.si, skalendersmajlovic@fzab.si, spivac@fzab.si

² Osnovno zdravstvo Gorenjske, OE ZD Škofja Loka, Stara cesta 10, 4220 Škofja Loka,
Slovenija
barbara.benedik@zd-loka.si

Povzetek Medprofesionalno sodelovanje v zdravstvu je ključni dejavnik za uspešno delovanje tima in zagotavljanja varne in kakovostne obravnave pacientov. Vrednote in etika medpoklicnega sodelovanja se začne razvijati skozi izobraževalni proces. **Metode:** Izveden je bil sistematični pregled literature v podatkovnih bazah PubMed, Wiley, CINAHL, Springer Link in Cobiss od novembra 2021 do januarja 2022. Iskalni pojmi so bili: “interprofessional”, “multidisciplinary”, “transdisciplinary”, “cooperation”, “collaboration”, “health care”, “education”, »medpoklicno sodelovanje«, »izobraževanje«, »zdravstvo«. Vključitveni kriteriji so bili: znanstvena revija, recenzirana publikacija, prosta dostopnost v polnem besedilu, slovenski ali angleški jezik, obdobje 2016–2021. Rezultati so bili analizirani s tematsko analizo. **Rezultati:** Skupaj je bilo identificiranih 4138 in v končno analizo vključenih 22 zadetkov. Od tega 4 sistematični pregledi literature, 10 presečnih raziskav, 8 kvalitativnih raziskav in ena študija primera. Oblikovali smo 2 kategoriji: 1. »prednosti / pomen medpoklicnega izobraževanja in sodelovanja« s podkategorijama: »pomen medpoklicnega izobraževanja za pacienta in zdravstvene delavce« ter »pomen medpoklicnega izobraževanja za študente« in 2. »izvajanje programov medpoklicnega izobraževanja«. **Razprava:** Medprofesionalno izobraževanje predstavlja pomemben pristop za pripravo študentov na vstop v delovno okolje v zdravstvu, kjer sta timsko delo in sodelovanje pomembni kompetenci. Dobro sodelovanje dosežemo z spoštljivo in učinkovito komunikacijo, medsebojnim spoštovanjem in upoštevanjem avtonomije poklicev.

Ključne besede:
izobraževanje,
avtonomija
poklicev,
pacienti

EDUCATION FOR INTERPROFESSIONAL COOPERATION IN HEALTH CARE: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW

MATEJA BAHUN,¹ BARBARA BENEDIK,² DOC. DR. SEDINA
KALENDER SMAJLOVIĆ,¹ DOC. DR. SANELA PIVAČ¹

¹Angela Boškin Faculty of Health Care, Spodnji Plavž 3, 4270 Jesenice, Slovenia
mbahun@fzab.si, skalendersmajlovic@fzab.si, spivac@fzab.si

²Primary health care of Gorenjska, Community health centre Škofja Loka, Stara cesta
10, 4220 Škofja Loka, Slovenia
barbara.benedik@zd-loka.si

Abstract Background: Interprofessional cooperation in health care is a key factor for the successful team work and safe high-quality treatment of patients. The values and ethics of interprofessional cooperation begin to develop through the educational process.

Methods: A systematic literature review was conducted in databases PubMed, Wiley, CINAHL, Springer Link and Cobiss from November 2021 to January 2022. The search terms were: "interprofessional", "multidisciplinary", "transdisciplinary", "cooperation", "collaboration", "health care", "education". Inclusion criteria were: scientific journal, peer-reviewed, free access in full text, Slovenian or English language, period 2016–2021. The results were analyzed using thematic analysis.

Results: A total of 4138 hits were identified and 22 included in the final analysis, of these, 4 systematic literature reviews, 10 cross-sectional and 8 qualitative studies and one case study. We created 2 categories: 1. "advantages/importance of interprofessional education and cooperation" with subcategories: "importance of interprofessional education for patients and healthcare workers" and "importance of interprofessional education for students" and 2. "implementation of interprofessional education programs".

Discussion: Interprofessional education is important approach for preparing students to enter the working environment in healthcare, where teamwork and cooperation are important competencies. Good cooperation is achieved through respectful and effective communication and respect for the autonomy of professions.

Keywords:

learning,
autonomy of
professions,
patients

1 Uvod

Medprofesionalno izobraževanje (MPI) je način izobraževanja, ki omogoča skupno učenje študentov različnih poklicev. Po navedbah Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) je MPI izkušnja, ki "se pojavi, ko se študenti dveh ali več poklicev učijo o, od in drug z drugim" (WHO, 2010). Namen medprofesionalnega izobraževanja v zdravstvu je izboljšati sodelovanje in komunikacijo v zdravstvenem timu, dvigniti kakovost zdravstvene oskrbe pacientov ter pomagati pri prepoznavanju in reševanju konfliktov, odpravljanju stereotipov ter seznanjanju z vlogo drugih sodelavcev v zdravstvu. Koristi prinaša tako študentom kot tudi učiteljem in pacientom (Peterle, 2006). Usklajeno delovanje vseh strokovnjakov, sodelujočih v procesu reševanja zdravstvenih težav posameznika, ki so lahko zelo kompleksne, je v veliki meri odvisno tudi od njihovega obvladovanja veščin timskega dela. Medprofesionalno sodelovanje je lastnost dobro delujočih ekip. Mitchell, et al. (2012) ugotavljajo, da med člani dobro delujočih timov obstaja medsebojno zaupanje, da vsi razumejo cilje ekipe in da vsak član razume svojo vlogo v ekipi. . To omogoča dobro delovanje ekip, ne glede na kontekst, v katerem delujejo. To je eden od osnovnih razlogov za vključevanje vsebin medpoklicnega sodelovanja v študijske programe, ki izobražujejo strokovnjake za delo v zdravstveni in socialni dejavnosti (Pahor, 2014).

Namen sistematičnega pregleda literature je bil opisati pomen medpoklicnega izobraževanja za nadaljnje dobro medpoklicno sodelovanje v zdravstvu.

2 Medprofesionalno izobraževanje študentov

Medprofesionalno izobraževanje študentom ponuja priložnosti za učenje in vadbo veščin, ki izboljšujejo njihovo sposobnost komuniciranja in sodelovanja. Skozi izkušnjo učenja študenti razvijajo vodstvene lastnosti in spoštovanje drug do drugega, kar jih pripravi na delo v timih in v okoljih, kjer je sodelovanje ključ do uspeha, karse kaže v boljši in varnejši zdravstveni obravnavi pacientov ter v boljših zdravstvenih rezultatih nasploh. Različne situacije lahko zahtevajo različne člane ekipe, od katerih vsak prinese v ekipo edinstven nabor veščin (Global FORUM, 2013). Pri MPI gre za koncept, ki omogoča študentom iz različnih zdravstvenih poklicev, da se med seboj učijo in iz njih pridobivajo znanje o svojem izbranem poklicu in poklicih svojih sodelavcev (Dyess, et.al., 2019). Čeprav lahko skupno učenje študentov izboljša zdravje in varnost pacientov (WHO, 2010; Rowthorn,

2013), pa MPI ni nadomestilo za izobraževanje, značilno za vsak poklic. Vsak poklic doprinese v sodelovanje nekaj, česar nekdo drug ne more zagotoviti. Vsak zdravstveni poklic ima svojo identiteto in medpoklicna identiteta tega ne nadomešča, temveč le dopolnjuje.

Medprofesionalno izobraževanje je pomemben pristop za pripravo študentov na vstop v delovno okolje v zdravstvu, kjer sta timsko delo in sodelovanje pomembni kompetenci. Medprofesionalno izobraževanje so spodbujale številne mednarodne zdravstvene organizacije kot del prenove zdravstvenih sistemov za spodbujanje medstrokovnega timskega dela, za izboljšanje kakovosti oskrbe pacientov in izboljšanje zdravstvenih rezultatov. Oblikovanje takih skupin študentov zahteva dodatne veščine v primerjavi z delom z enopoklicnimi študentskimi skupinami (van Diggele, et al., 2020).

3 Metode

Izveden je bil sistematični pregled znanstvene literature.

3.1 Metode pregleda

Izvedli smo sistematični pregled literature v obdobju od novembra do januarja 2022, v podatkovnih bazah CINAHL, SpringerLink, PubMed in Wiley online library. Uporabili smo ključne besede v angleškem jeziku: “interprofessional”, “multidisciplinary”, “transdisciplinary”, “cooperation”, “collaboration”, “health care”, “education” različne besedne zveze pa tvorili z Boolovim operatorjem AND.“ » V podatkovni bazi Cobiss smo iskali s ključnimi besedami: »medpoklicno sodelovanje«, »izobraževanje«, »zdravstvo«. Vključitveni kriteriji so bili: članki iz leta 2016 in novejši, angleški ali slovenski jezik, prosto dostopno celotno besedilo in recenzirane publikacije.

3.2 Rezultati pregleda

V bazah podatkov smo identificirani skupaj 4.138 zadetkov: CINAHL ($n = 37$), PUBMED ($n = 105$), Wiley online library ($n = 1.522$), ter SpringerLink ($n = 2.464$), COBBIS ($n=10$). Dodatno smo našli še 17 zadetkov iz drugih virov.

3.3 Ocena kakovosti pregleda in opis obdelave podatkov

Oceno kakovosti izbranih člankov smo določili po avtorjih Polit & Beck (2021). Vključili smo 4 preglede literature, 10 presečnih raziskav, 8 kvantitativnih raziskav in eno študijo primera. Analizo podatkov smo izvedli s pomočjo integrativne tematske analize, kjer gre za kvalitativno analizo vsebine več kvantitativnih raziskav (Booth, et al., 2012).

Raziskava temelji na neeksperimentalni kvantitativni metodi.

4 Rezultati

S pomočjo tematske analize ključnih ugotovitev smo identificirali 2 tematski kategorije: 1. »prednosti / pomen medpoklicnega izobraževanja in sodelovanja« s podkategorijama: »pomen medpoklicnega izobraževanja za pacienta in zdravstvene delavce« ter »pomen medpoklicnega izobraževanja za študente« in 2. »izvajanje programov medpoklicnega izobraževanja«.

1. Prednosti/pomen medpoklicnega izobraževanja

a. Za pacienta in zdravstvene delavce

Aggar, et al. (2020) so ugotovili, da se je po medpoklicnem izobraževanju povečala usposobljenost in avtonomija zdravstvenih delavcev ter razumevanje njihovih vlog v timu, da se je povečalo medsebojno sodelovanje, ter posledično izboljšala oskrba pacientov. Herath, et al. (2017) opisujejo, da se medpoklicno izobraževanje izvaja običajno v kliničnem okolju zdravstvenih ustanov. Oxelmark, et al. (2017), Olenick, et al. (2017), Labrague, et al. (2018), Lee, et al. (2020) ter Tosunöz, et al. (2021) ugotavljajo, da je pripravljenost za medpoklicno sodelovanje izboljšala sposobnost skupnega reševanja težav in dilem glede zdravstvene obravnave pacientov. Bode, et al. (2016) so raziskovali na področju pediatrije in prišli do zaključka, da je medpoklicno sodelovanje bistvenega pomena za ustrezno oskrbo pacientov in njihovih družin. Ugotovili so, da so zdravniki in medicinske sestre pridobili večino kompetenc za medsebojno sodelovanje na delovnem mestu, ter da je MPI močno primanjkovalo, kar potrjuje potrebo po vsebinah iz MPI v času študija. Železnjak & Skela Savič, (2016) poudarjata pomembnost medprofesionalnega sodelovanja na

področju urgentne medicine in menita, da bi bil s spremembo izobraževalnega sistema ter uvedbo MPI tako v času šolanja kot v času zaposlitve sistem izvajanja nujnih ukrepov učinkovitejši. Poudarjata skupno izvajanje kliničnih vaj iz urgentne medicine in medprofesionalno izobraževanje s simulacijskimi scenariji za vse poklicne skupine, sodelujoče v enotah nujne medicinske pomoči.

b. za študente

Tosunöz, et al. (2021) ugotavljajo, da so bili z MPI študenti zdravstvene nege pripravljeni razumeti in oblikovati svojo poklicno identiteto in so ponotranjili in lažje opredelili svoj poklic. Tudi Oxelmark, et al. (2017) opisujejo, da je medpoklicno izobraževanje izboljšalo sposobnost oziroma pripravljenost sodelovanja študentov za timsko delo ter olajšalo vzpostavitev razumevanja timskega sodelovanja študentov v procesu medpoklicnega izobraževanja. Zanimive so ugotovitve raziskave (Aase, et al., 2021) na Norveškem, v kateri opisujejo, da je uporaba podcastov kot učnega orodja za študente na kliničnem usposabljanju v zdravstveni ustanovi uporaben pripomoček za medprofesionalno učenje in sodelovanje. Študentom je tako učenje predstavljalo pomoč pri razumevanju vloge v timu in komunikacije med člani tima. V slovenski raziskavi Strauss, et al. (2018) ugotavljajo, da si študenti zdravstvene nege in medicine želijo vključenosti v programe medprofesionalnega izobraževanja. Opisujejo, da imajo študenti zdravstvene nege pozitivnejši odnos do medsebojnega sodelovanja v primerjavi s študenti medicine. Tudi Lockeman, et al. (2017) ugotavljajo, da so študenti medicine pokazali manj sprememb v razumevanju stereotipov o zdravnikih in medicinskih sestrah po izvajanju MPI, medtem ko podatki za študente zdravstvene nege kažejo pomembno povečanje pozitivnega odnosa do vloge zdravnikov. Lee, et al. (2020) so želeli opisati razvoj in izvajanje MPI na osnovi simulacije za študente zdravstvene nege in medicine. Ugotovitve v njihovi raziskavi se razlikujejo od ugotovitev raziskav Lockeman, et al., (2017) ter Strauss, et al., (2018), ki opisujejo, da študenti medicine in zdravstvene nege po izvedenem programu medpoklicnega izobraževanja boljše sprejemajo drug drugega kot sodelavca.

Labrague, et al. (2018) ugotavljajo, da so medprofesionalne kompetence ključne za uspešno sodelovanje, za najpomembnejšo se je pokazala medprofesionalna komunikacija, spoštovanje medprofesionalnih skupinskih vlog, medprofesionalno skupinsko delo ali sodelovanje, samozavest ali samoučinkovitost ter pozitivni odnos

in pripravljenost do medprofesionalnega učenja. Podobno opisujejo tudi Lee, et al. (2020), ki izpostavijo pozitivne izkušnje po simulaciji medpoklicnega izobraževanja z vidika razumevanja vlog, učenja, odgovornosti in krepitev sodelovanja in zaupanja v komunikacijske spretnosti.

2. Izvajanje programov medprofesionalnega izobraževanja

Herath, et al. (2017) ugotavljajo, da so imele razvite države več pobud za izvajanje programov MPI, izvajali so se večinoma na dodiplomski ravni. Vsebine učnih načrtov so bile zasnovane predvsem za zagotavljanje znanja, veščin in vrednot namenjene razvoju kompetenc medpoklicnega sodelovanja. Klinična okolja za izvajanje MPI so bila običajno bolnišnice in zavodi na primarnem nivoju. Didaktične in interaktivne metode poučevanja so se med univerzami, ki so izvajale programe zelo razlikovale. Med vsemi zdravstvenimi poklici se je večina programov izvajala tam, kjer so poučevali zdravstveno nego. Opisujejo več ovir, med njimi najpomembnejšo pomanjkanje institucionalnega vodenja oz. koordiniranja.

Doucet, et al. (2016) izpostavljajo dejavnike, ki so se izkazali za učinkovite v MPI: izkustveno učenje v kliničnih okoljih in v učilnicah, pomembnost izkušenj iz medpoklicnega izobraževanja, priložnosti za razjasnitev vlog, vpliv vodje (npr. razvijanje veščin medsebojnega sodelovanja) in vključitev izkušenj in medpoklicnega izobraževanja in sodelovanja. Guraya & Barr (2018) ugotavljajo pozitiven učinek, saj so se izboljšali znanje, veščine in odnos študentov do timskega dela v zdravstvu. Mahler, et al. (2018) ugotavljajo, da si študenti v času študija želijo pridobiti več znanja in izkušenj iz različnih zdravstvenih področij in sodelovanja z njimi. Herath, et al. (2017) navajajo, da so bile vsebine učnih načrtov za medpoklicno izobraževanje zasnovane predvsem za zagotavljanje znanja, veščin in vrednosti, ki so namenjene razvoju kompetenc za medpoklicno sodelovanje. Al-Qahtani & Guraya (2018) so v raziskavi ugotovili, da je učenje veščin timskega dela bistveno za vse študente iz različnih zdravstvenih področij. Medprofesionalno učenje bo študentom pomagalo razmišljati pozitivno o drugih zdravstvenih delavcih.

Woermann, et al. (2016) ugotavlja, da se tako študentom zdravstvene nege kot študentom medicine zdijo primerne vsebine za poučevanje s področja etike, komunikacije, timskega usposabljanja in kliničnih veščin. Ovira medpoklicnega izobraževanja, ki jo izpostavljata obe skupini pa je stres med študijem, pri študentih

medicine pa se je pojavila še bojazen, da bi se znižalo izobraževanje na akademski ravni. Imafuku, et al., (2018) so ugotovili, da so učitelji domnevali, da se vrednote in etika razvijajo predvsem z dejanskim sodelovanjem v medstrokovnem delu, zato pri oblikovanju učnega načrta tega niso vključili kot enega od pričakovanih učnih rezultatov v prvem letniku izobraževanja.

Aldriwesh, et al. (2020) ugotavljajo, da so bili najpogostejše uporabljeni pristopi za medprofesionalno izobraževanje simulacija usposabljanja veščin, e-učenje in PBL (problem-based learning). Drugi pristopi poučevanja in učenja so vključevali poučevanje v praksi, didaktični vložek, učenje na podlagi kompetenc, samousmerjeno učenje, mešano učenje, praksa, ki temelji na dokazih in izkustveno učenje. Najmanj pogosto poučevanje in učni pristopi uporabljeni za zagotavljanje medpoklicnega izobraževanja so bili učenje na podlagi poizvedovanja, timsko učenje in skupni, medstrokovni kongres. Najpogosteje so sodelovali v programih medpoklicnega izobraževanja poklici: zdravstvena nega, medicina in fizioterapija.

Ugotovitve Murdoch, et al. (2017) ter Kamenšek, et al. (2020) kažejo, da je smiselno vpeljati medpoklicno izobraževanja v redni del študijskih programov zdravstvene nege. Z medpoklicnim izobraževanjem študenti razvijejo kompetence za učinkovito vključitev v različna zdravstvena okolja (Murdoch, et al., 2017). Granheim, et al. (2018) ugotavljajo povečanje uporabe MPI in simulacije, saj se približno 26 % medsebojnega profesionalnega izobraževanja in simulacij izvede v dodiplomskem študiju zdravstvene nege, kjer se osredotočajo na komunikacijo in sodelovanje. Večinoma se uporabljajo v sodelovanju med študenti zdravstvene nege in študenti medicine.

5 Razprava z zaključki

Medprofesionalno izobraževanje je potrebno postopoma in sistematično vključiti v dodiplomske izobraževalne programe poklicev v zdravstvu, z namenom, da bi študente optimalno pripravili na njihove vloge kot člane zdravstvenega tima, s ciljem da bodo zdravstveni delavci dobro sodelovali med seboj. Integracija MPI v neposredno oskrbo pacientov lahko pripomore k izboljšanju študentovega dožemanja in razumevanja odgovornosti drugih zdravstvenih delavcev (Irons, et al., 2016). Potrebno je razviti učne načrte za študente zdravstvenih strok in vključiti MPI v čim zgodnejši fazi njihovega poklicnega izobraževanja. Kljub pojavu različnih oblik

poučevanja medprofesionalnega sodelovanja je malo prepričljivih dokazov, ki bi pokazali koristi povezane z zdravstvenimi izidi v kliničnem okolju. Večina člankov poroča, da je MPI pozitivno ocenjeno, vendar se vrednotenje MPI osredotoča na njegovo učinkovitost v zvezi s tem, kaj se študenti naučijo. Avtorji na splošno ugotavljajo, da pri študentih/udeležencih MPI pomaga razjasniti vloge v timu in da pozitivno vpliva na odnose. Vendar ni prepričljivih dokazov, ki bi jasno pokazali kakršno koli izboljšanje rezultatov v zdravstvenem ali socialnem varstvu (Illingworth, et al., 2017).

Kvalificirani in kompetentni zdravstveni delavci, ki delajo v timskem okolju so pogoj za visoko kakovostno oskrbo pacientov. Za uspešno doseganje željenega morajo biti že študentje deležni medpoklicnega izobraževanja (Zechariah, et al., 2019). Dnevna srečanja različnih profilov zdravstvenih delavcev so pomembna za medstrokovno interakcijo in komunikacijo v kliničnem okolju. Zato obstaja potreba po učnih orodjih, ki lahko študentom zdravstvene nege zagotovijo kakovostno usposabljanje z namenom izboljšanja njihove pripravljenosti na medstrokovno timsko delo. Avtorji predlagajo okrepitev povezave med izobraževalnimi institucijami in kliničnim okoljem, kjer se izvaja klinično usposabljanje (Aase, et al., 2021). Pripravljenost za sodelovanje zdravstvenih delavcev je značilnost tistih, ki so bili deležni učinkovitega usposabljanja v medpoklicnem izobraževanju (WHO, 2010).

Pedagoški delavci morajo učinkovito načrtovati proces MPI, da bi razvili profesionalne identitete študentov v njihovem izobraževalnem procesu (Tosunöz, et al., 2021). Svetovna zdravstvena organizacija si prizadeva pojasniti oblikovalcem politik, kaj pomeni izvajanje medpoklicnega izobraževanja in sodelovanja v globalnem kontekstu. Številni zdravstveni delavci so mnenja, da izvajajo medpoklicno sodelovanje, s tem ko sodelujejo pri delu z zdravstvenimi delavci različnih strok, ki stremijo k skupnemu cilju. Vendar je pojem medpoklicnega sodelovanja veliko večji. Do sodelovanja pride, ko sta dva ali več posameznikov iz različnih strok s komplementarnimi spretnosti v interakciji, sinergiji. Da bi to dosegli je potrebno MPI, ki omogoča, da so zdravstveni delavci iz različnih strok pripravljeni na sodelovanje v praksi. Ta okvir se osredotoča na pomembnost uvajanja medpoklicnega izobraževanja in sodelovalna v prakso kot strategija, ki lahko spremeni zdravstveni sistem (WHO, 2010).

Rezultati so pokazali, da so dejavnosti medpoklicnega izobraževanja učinkovito orodje za izboljšanje odnosov do interdisciplinarnega timskega dela, komunikacije, skupnega reševanja problemov ter znanja in spretnosti pri pripravi na sodelovanje v interdisciplinarnih ekipah. Glede na pomembnost uvajanja medprofesionalnega sodelovanja v izobraževalne programe, smo na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin pripravili nov izbirni predmet za študente prve stopnje, s katerim želimo opolnomočiti študente na področju medprofesionalnega sodelovanja, značilnosti in kompetenc za posamezne poklicne skupine s področja zdravstva ter vpliv medprofesionalnega sodelovanja na zdravstveno obravnavo paciente.

References

- Aase, I., Tjøflåt, I., Hjorthaug Urstad, K. (2021). Using the 'huddle' to enhance interprofessional teamwork among nursing students through a podcast: a qualitative and exploratory pilot study. *BMC nursing*, 20(1), 1-8.
- Aggar, C., Mozolic-Staunton, B., Lovi, R.J., Scorey, M., Kemp, M., Walker, T., Lewis, S. (2020). An interprofessional clinical placement in a primary healthcare setting: a pilot study. *Internet Journal of Allied Health Sciences and Practice*, 18(1), 6.
- Aldriwesh, M.G., Alyousif, S.M., Alharbi, N.S. (2022). Undergraduate-level teaching and learning approaches for interprofessional education in the health professions: a systematic review. *BMC medical education*, 22(1), 1-14.
- Al-Qahtani, M.F., Guraya, S.Y. (2016). Measuring the attitudes of healthcare faculty members towards interprofessional education in KSA. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 11(6), 586-593. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jtumed.2016.10.001>.
- Bode, S.F., Giesler, M., Heinzmann, A., Krüger, M., Straub, C. (2016). Self-perceived attitudes toward interprofessional collaboration and interprofessional education among different health care professionals in pediatrics. *GMS Journal of Medical Education*, 33(2). <https://doi.org/10.3205/zma001016>.
- Booth, A., Papaioannou, D. & Sutton, A., (2012). *Systematic approaches to a successful literature review*. Thousand Oaks: SAGE Publications Inc.
- Doucet, S., Loney, E., Brown, P.A. (2016). Perceptions of Graduating Health Professional Students of Their Interprofessional Education Experiences during Pre-Licensure Education. *Journal of Allied Health*. 45(2), e5-9.
- Dyess, A.L., Brown, J.S., Brown, N.D., Flautt, K.M., Barnes, L.J. (2019). Impact of interprofessional education on students of the health professions: a systematic review. *Journal of educational evaluation for health professions*, 16, 33. <https://doi.org/10.3352/jcehp.2019.16.33>.
- Granheim, B.M., Shaw, J.M., Mansah, M. (2018). The use of interprofessional learning and simulation in undergraduate nursing programs to address interprofessional communication and collaboration: An integrative review of the literature. *Nurse education today*, 62, 118-127. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.12.021>.
- Global Forum on Innovation in Health Professional Education; Board on Global Health; Institute of Medicine, (2013). *Interprofessional Education for Collaboration: Learning How to Improve Health from Interprofessional Models Across the Continuum of Education to Practice: Workshop Summary*. National Academies Press (US), Washington (DC). Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK207102/?report=reader> [Accessed 17 January 2023].

- Guraya, S.Y., Barr, H. (2018). The effectiveness of interprofessional education in healthcare: A systematic review and meta-analysis. *The Kaohsiung journal of medical sciences*, 34(3), 160-165. <https://doi.org/10.1016/j.kjms.2017.12.009>.
- Herath, C., Zhou, Y., Gan, Y., Nakandawire, N., Gong, Y., Lu, Z. (2017). A comparative study of interprofessional education in global health care: a systematic review. *Medicine*, 96(38). <http://dx.doi.org/10.1097/MD.0000000000007336>.
- Illingworth, P., Chelvanayagam, S. (2017). The benefits of interprofessional education 10 years on. *British Journal of Nursing*, 26(14), 813-818. <https://doi.org/10.12968/bjon.2017.26.14.813>.
- Imafuku, R., Kataoka, R., Ogura, H., Suzuki, H., Enokida, M., Osakabe, K. (2018). What did first-year students experience during their interprofessional education? A qualitative analysis of e-portfolios. *Journal of interprofessional care*, 32(3), 358-366. <https://doi.org/10.1080/13561820.2018.1427051>.
- Irons, B., Evans, L., Bogenschutz, R., Panasci, K., Sun, G. (2016). Utilising Medicare annual wellness visits to implement interprofessional education in the primary care setting. *Journal of Interprofessional Care*, 30(4), 529-531. <https://doi.org/10.3109/13561820.2016.1152235>.
- Kamenšek, T., Kavčič, M., Domajnk, B. (2020). Vpliv medpoklicnega izobraževanja medicinskih sester na njihovo medpoklicno sodelovanje: sistematični pregled literature. *Obzornik Zdravstvene Nege*, 54(2), 153-163. <https://doi.org/10.14528/snr.2020.54.2.2980>.
- Labrague, L.J., McEnroe-Petitte, D.M., Fronda, D.C., Obeidat, A.A. (2018). Interprofessional simulation in undergraduate nursing program: An integrative review. *Nurse education today*, 67, 46-55. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.05.001>.
- Lee, W., Kim, M., Kang, Y., Lee, Y.J., Kim, S.M., Lee, J., ... Park, Y.S. (2020). Nursing and medical students' perceptions of an interprofessional simulation-based education: a qualitative descriptive study. *Korean Journal of Medical Education*, 32(4), 317. <https://doi.org/10.3946/kjme.2020.179>.
- Lockeman, K.S., Appelbaum, N.P., Dow, A.W., Orr, S., Huff, T.A., Hogan, C.J., Queen, B.A. (2017). The effect of an interprofessional simulation-based education program on perceptions and stereotypes of nursing and medical students: A quasi-experimental study. *Nurse education today*, 58, 32-37. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.07.013>.
- Mahler, C., Schwarzbeck, V., Mink, J., Goetz, K. (2018). Students perception of interprofessional education in the bachelor programme "Interprofessional Health Care" in Heidelberg, Germany: an exploratory case study. *BMC medical education*, 18(1), 1-8. <https://doi.org/10.1186/s12909-018-1124-3>.
- Mitchell, P., Wynia, M., Golden, R., McNellis, B., Okun, S., Webb, C.E., Rohrbach, V., von Kohorn, I. (2012). Core principles and values of effective team-based care. (Discussion Paper). Institute of Medicine, Washington, DC, Available at: https://aiamc.org/uploads/Core%20principles%20_%20values%20of%20effective%20team-based%20health%20care.pdf [Accessed 17 January 2023].
- Murdoch, N.L., Epp, S., Vinek, J. (2017). Teaching and learning activities to educate nursing students for interprofessional collaboration: A scoping review. *Journal of Interprofessional Care*, 31(6), 744-753. <https://doi.org/10.1080/13561820.2017.1356807>.
- Olenick, M., Flowers, M., Muñecas, T., Maltseva, T. (2019). Positive and negative factors that influence health care faculty intent to engage in interprofessional education (IPE). *Healthcare*, 7(1), 29. <https://doi.org/10.3390/healthcare7010029>.
- Oxelmark, L., Amoroe, T.N., Carlzon, L., Rystedt, H., (2017). Students' understanding of teamwork and professional roles after interprofessional simulation- a qualitative analysis. *Advances in Simulation*, 2(1), 8. <https://doi.org/10.1186/s41077-019-0089-6>.
- Peterle, H. (2006). Stališča študentov medicine in zdravstvene nege univerze v Ljubljani do medpoklicnega izobraževanja. *Obzornik Zdravstvene Nege*, 40(3), 129-136. Available at: <https://obzornik.zbornica-zveza.si/index.php/ObzorZdravNeg/article/view/2590> [Accessed 17 January 2023].
- Pahor, M. (ur.) (2014). Zavezniki za zdravje: medpoklicno sodelovanje v zdravstvenih timih. Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta, Ljubljana, Slovenija.

- Polit, B. & Beck, C.T. (2021). *Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice*. 11th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer/Lippincott Williams & Wilkins.
- Rowthorn, V. (2013). A place for all at the global health table: a case study about creating an interprofessional global health project. *The Journal of Law, Medicine & Ethics*, 41(4), 907-914.
- Strauss, M. (2016). Nekateri sociološki vidiki sodelovanja in medosebnih odnosov med medicinskimi sestrami in zdravniki (Ocene študentov zdravstvene nege in medicine): doktorska disertacija. Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija.
- Tosunöz, İ.K., Yıkar, S.K., Çerçer, Z., Kara, P., Arslan, S., Nazik, E. (2021). Perceptions of interdisciplinary education and readiness for inter-professional education of nursing students: A sample of three different cities in Turkey. *Nurse Education Today*, 97, 104673.
- van Diggele, C., Roberts, C., Burgess, A., Mellis, C. (2020). Interprofessional education: tips for design and implementation. *BMC Medical Education*, 20(Suppl 2), 455. 10.1186/s12909-020-02286-z.
- Walker, L., Cross, M., Barnett, T. (2018). Mapping the interprofessional education landscape for students on rural clinical placements: an integrative literature review. *Rural Remote Health*, 18(2), 4336. <https://doi.org/10.22605/RRH4336>.
- WHO (World Health Organization), (2010). Framework for action on interprofessional education and collaborative practice. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/70185/WHO_HRH_HP_N_10.3_eng.pdf?jsessionid=1077FDBFB01BF0DCA7A2723B28D6DB6F?sequence=1 [Accessed 17 January 2023].
- Woermann, U., Weltsch, L., Kunz, A., Stricker, D., Guttormsen, S. (2016). Attitude towards and Readiness for Interprofessional Education in Medical and Nursing Students of Bern. *GMS journal for medical education*, 33(5). <https://doi.org/10.3205/zma001072>.
- Zechariah, S., Ansa, B.E., Johnson, S.W., Gates, A.M., Leo, G.D. (2019). Interprofessional education and collaboration in healthcare: an exploratory study of the perspectives of medical students in the United States. *Healthcare*, 7(4), 117. <https://doi.org/10.3390/healthcare7040117>.
- Železnjak, V., Skela-Savič, B. (2016). Medpoklicno izobraževanje zaposlenih v nujni medicinski pomoči. *Obzornik Zdravstvene Nege*, 50(4). <https://doi.org/10.14528/snr.2016.50.4.98>.